

"Cum historia pro securitate!"

**SZEMERE BERTALAN
MAGYAR RENDVÉDELEM-TÖRTÉNETI
TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG**

☒ : H-1037 Budapest, Haránt utca 12.

☎ : (+36/06-1) 250-6199 ; @ : paradi.jozsef@gmail.com

Web: <http://www.szbmrtt.atw.hu>

A körlevelek megtalálhatók a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság honlapján
Tárgy: RTF 58.sz.

**KÖRLEVÉL
(2020-394)**

Tisztelt Tagtársaim Kedves Szimpatizánsok!

Ezúton tájékoztatlak Benneteket arról, hogy a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, HU-ISSN 1216-6774. XXIX.évf. (2019) 58.sz. 349 oldal terjedelemmel felkerült a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság honlapjára:

http://users.atw.hu/szbmrtt-rtf/RTF/RTF_XXIXevf_58sz.pdf

A szám a periodika hagyományait követi a méret, a forma és az alkalmazott motívumok tekintetében, valamint a közlési feltételek, továbbá a szerkesztési szabályokat illetően egyaránt. A szám hét tanulmányt és a szokásos nyolc indexet tartalmazza. A kötetben közölt írásművek:

0501 ERNYES Mihály : A rendőrség államosítása elleni véleményekből.

Az 1848/1849-es magyar forradalom és szabadságharcot megelőzően a rendvédelmi szervezetek az önkormányzatok kompetenciájába tartoztak. A forradalmi magyar polgári kormány ugyan tett lépéseket a rendvédelem centralizációjának irányába, azonban a honvédő harcok ennek kivitelezését nem tették lehetővé. A magyar forradalom és szabadságharcot a cári haderő segítségével elverő HABSBERG-hatalom a Kárpát-medence területére is kiterjedő a birodalom egészére kiterjedő központosított rendőrséget és csendőrséget hozott létre, amely a magyar hazafiak üldözésében való részvétele miatt gyűlöletes volt a nemzet előtt. Ezért a kiegyezés nyomán nem lehetett központi rendőrséget létrehozni, hanem a rendfenntartás ismét az önkormányzatok kompetenciájába került. Ez a rendvédelmi modell azonban rossz hatásfokkal működött. Ezért fokozatosan, több lépcsőben valósították meg a centrális vezetésű rendvédelmi modellt. Ennek kapcsán elméleti vitákra került sor, melyben a decentralizmus hívei lényegében alulmaradtak. Így került sor 1919-ben valamennyi városi rendőrség államosítására.

0502 ERNYES Mihály : A MROE, a MROSE és a MOR történetéből.

A dualizmus időszakában az önkormányzati kompetenciába helyezett települési rendvédelmet megvalósító testületek a rendőrségek voltak. Ahány település, annyi rendőrség működött egymástól eltérő szolgálati szabályzattal, öltözzéssel, szervezettel, fegyverzettel stb. Ez az eklektikus állapot kedvezett a rendbontóknak, akik a hírközlés és a közlekedés fejlődése által nyújtott lehetőségeket kihasználva folytatták bűnöző tevékenységüket. Ezt a helyzetet változtatta meg a falvak tekintetében a Magyar Királyi Csendőrség létrehozása. Az önkormányzati rendőrségek vezetői látva a testületeik hibáit, arra törekedtek, hogy a központi államhatalom irányítása alá juttassák szervezetüket, ezáltal biztosítva az eredményes működéshez szükséges

megfelelő szervezetet és irányítást, valamint anyagi ellátást a csendőrséghez hasonló módon. Ennek a — korabeli szakterminológia szerinti — államosításnak az előkészítő fázisát alkották a különböző rendőri egyesületek létrehozása és azokban az államosítási előmunkálatok végzése.

0503 FÓRIZS Sándor : Halottak és hősi halottak a magyar határőrségeknél 1945-2007. Az előadás/ a publikáció a határőrségnél az 1945-ös évet követően a szervezet megszűnéséig bekövetkezett azon halálesetekkel foglalkozik, melyeket hősi eseteknek nyilvánítottak, illetve erre sor kerülhetett volna, de valamilyen okból kifolyólag ez nem történt meg. Külön hangsúlyt kapnak a szolgálat közben fegyveres elkövetőktől elszenvedett erőszakos cselekmények és más körülmények, mint például az egykori aknamező tragikus eseményei. Bemutatásra és értékelésre kerülnek határőrségi hivatalos kiadványok, jelentések, a Magyar Nemzeti Levéltár anyagai alapján.

0504 OLASZ Lajos : A Magyar Királyi Csendőrség részvétele a szovjet ejtőernyős partizánok elleni harcban (1944 szeptember – 1944 november).

A magyar kommunista emigráció a Szovjetunióban nagy reményeket fűzött a szovjet ejtőernyős partizánok magyarországi tevékenységéhez. Ezek a kisebb-nagyobb ejtőernyős partizán alakulatok azonban koránt sem voltak képesek beváltani a hozzájuk fűzött reményeket még a többségében nemzetiségek által lakott területeken sem. A szovjet ejtőernyős partizán osztagok nem voltak képesek jelentős károkozásra csak azok az alakulatok élték meg a szovjet haderő térségbe történő benyomulását, amelyek mérsékelt aktivitást fejtettek ki és ezért a honi vezetés a felszámolásukra nagyobb erőt nem vont össze. A szovjet ejtőernyős partizán osztagok eredménytelenségéhez nem csupán az járult hozzá, hogy a magyar lakosság nem volt fogékony a szovjet propaganda tevékenysége iránt, hanem az is, hogy a partizán elhárítás rendkívül jól szervezett volt és széleskörű társadalmi, közigazgatási alapokon nyugodott, amely képes volt csírájában elfojtani a szovjet ejtőernyős partizán osztagok működését.

0505 PARÁDI József : A magyar állami rendőrségek képzése 1872-1945.

A polgári magyar állam időszakában valósult meg a magyar rendőrségek államosítása. Ennek nyomán vált egységessé a rendőrképzés Magyarországon. Mivel a rendőrség polgári fegyveres őrtestület volt, ezért a közigazgatásban foglalkoztatottakkal szemben támasztott képesítési elvárások vonatkoztak a testületi tagokra is. Így tehát a rendőrségnél különböző karokon és szakokon foglalkoztatottakkal szemben támasztott közoktatásbeli elvárások azonosak voltak a közigazgatás területén foglalkoztatottakéval. Erre az állami — koronként és szakonként differenciált — oktatási képzettségekre épült rá az államigazgatási szakoktatási rendszer. A tisztviselői karokba igyekvők számára lényegében minisztériumonként eltérő tartalmú szakvizsga letétele nyomán nyílt lehetőség a rendszerbe való belépésre. Az altisztek esetében pedig tanfolyamok eredményes elvégzése nyomán kerülhetett sor a kinevezésre. A tudásnak kellő fizikai, pszichikai és erkölcsi állapottal is párosulnia kellett, hogy a jelentkezők bekerülhessenek a testület személyi állományában, illetve hogy a bent lévőek tovább léphessenek a karrierív következő fokára. A rendőrképzés minden szintjén a gyakorlatiasságra törekedtek. A felkészítés nem csupán szellemi, hanem fizikai és pszichikai részből is állt.

0506 SIMON F. Nándor : A magyar katonai rendészet szolgálati igazolványai a megalakulásától az ezredfordulóig.

A magyar rendvédelem-történet részeként elevenedik meg a tanulmányban a katonai rendészet történetének néhány évtizede, kitérve a szervezet szolgálati igazolványaira és nem hanyagolva el a katonai rendészet tevékenységének, feladatának bemutatását sem. A katonai rendészet a vizsgálati időszakban mind szervezetében, mind pedig feladatában többször változott, azon is vitatkoztak – a Honvédségen belül és kívül – az érintettek, hogy maradjon-e a rendészeti forma, vagy pedig bővüljön és számos külföldi példához igazodva, katonai rendőrségként működjön-e tovább.

0507 SZIGETVÁRI Oszkár : Fővárosi detektívtestület az államosítások időszakában 1881-1923.

Magyarországon detektívtestület 1885-től 1945-ig működött. Az első detektívtestületet a Budapesti Magyar Királyi Állami Rendőrség kötelékében hozták létre 1885-ben. a testület kiváló működése nyomán a vidéki nagyvárosok rendőrségeinek a kötelékeiben is felállították a detektívtestületeket. A magyarországi városi rendőrségek 1919. évi államosításakor pedig a fővárosi detektívtestület mintájára a Magyar Királyi Állami Rendőrségben is létrehoztak detektívtestületet, amely 1945-ig működött. A magyarországi detektívtestületek története két szakaszra bontható, az első időszak 1885-től 1919-ig tartott. Ekkor még a detektívek szervezete sem volt egységes, hiszen a rendőrségek sem voltak azok. A második szakasz 1919-től 1945-ig tartott. Ekkor már az egységes állami rendőrség— 1930-ig Magyar Királyi Állami Rendőrség elnevezéssel, majd ezt követően 1945-ig Magyar Királyi Rendőrség néven működő szervezet — kebelében egységes detektívtestület működött.

A szám saját használatra ugyan térítésmentes formában elérhető és letölthető tudományos társaságunk honlapjáról, azonban sokszorosítása és terjesztése törvénysértő cselekedet.

A magyar rendvédelem-történet művelésének elősegítése érdekében végzett tevékenységetekhez további eredményeket kívánok!

Budapest, 2020. IV. 20.

Tagtársi üdvözléssel:

Dr. PARÁDI József
a társaság elnöke